

הארת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת בלק תשפ"א

גליון: 65

א לעכטיגער שבת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

רואים את הטוב

תושבי טעפליק כמשל

היה זה רבי מאיר מהעיר טעפליק שביקר פעם אצל רבו - רבי נתן מברסלב, וכשנשאל על אדם מסוים הדר בעירו, השיב בביטול, כאומר שאין באותו אדם מעלות מיוחדות...

העיר לו רבי נתן: "אם תביט בצורה שלילית ובעין רעה, תמצא פגמים בכל דיירי העולם כולו. חשוב על כל האנשים המתגוררים בעיירתך "טעפליק" ותעבור במחשבתך מבית לבית, ומאדם לאדם ובכולם תמצא ליקויים וחסרונות... עד שתבוא לבייתך - שלך, האם אכן אתה היהודי הטוב היחיד בכל העיר ?

אני?! גם אני לא צדיק גדול השיב ר' מאיר חיש מהר. אם אתה לא, אז מי כן? שאלו רבי נתן.

אבל אם תביט על העולם בצורה חיובית, במעשיהם הטובים - המשיך ואמר מוהרנ"ת: תוכל למצוא טוב בכל אדם גם על מי שחשבת עליו מקודם שהוא אינו טוב למראית עיניך ובדרך זו בוודאי תמצא גם הטוב בשאר בני אדם... וכן גם בעצמך..."

מכבדים הם את המלך

כן המשילו את משלם (ספר אוצר המשלים בפרשייתנו): מלך גדול ורם הודיע לבני עיר מסוימת כי יבקר בעירם, כמובן שבני העיר הכינו קישוטי כבוד והדר לכבודו, וההתרגשות גדלה מיום ליום לקראת ביקורו של המלך.

והנה אתא יום הגדול, והמלך עובר בסך בהדר כבודו, כשלפניו צועדים משמרות הכבוד, ומכולם בקעו הקולות "חיי המלך".

והנה לפתע מאחד הריכוזים נזרקו קליפות על המלך... לאחר דרישה וחקירה הוברר שקליפות אלו הושלכו מאזור ריכוז הילדים. כמובן ששרי המלך נתנו פקודה להביאם למשפט.

ובמשפטם; טען הסניגור, כי זה אך ורק מעשי שובבות וקונס, והא ראייה שגם הילדים זעקו "חיי המלך" והרעו לכבודו וזה לא נעשה מתוך כוונה לזלזל במלכות.

והנמשל; חז"ל אומרים על עניית 'אמן' היא שמה רבא' בכל כוחו קורעים לו גזר דין של שבעים שנה ואפילו שמץ מינות ועבודה זרה נמחלים לו. וההסבר לכך שהעונה בכוונה מוכיח שהוא מכבד את מלכו של עולם.

ואף כן; כשאדם עושה ברכות, מצוות, ועוד - הוא מכריז שהוא מכבד את המלך, ועוונותיו הם מפוזרותו וקלות ראשו ולא תלילה מהתרסה. ועל כך נאמר: לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, ומדוע ה' מביט בעין כה טובה על ישראל מפני: "שהשם אלוקיו עמו ותרועת מלך בר" - שבפנימיות לבו אותו אדם מריע למלך ורוצה בהתגלות כבודו במלכותו, הוא אינו מורד במלכותו...

ואם הפסוק אומר על בניו שיש פעמים שמכעיסים אותו כביכול: "לא הביט און ביעקב, ולא ראה עמל בישראל..." בוודאי שגם אנו צריכים לראות הטוב של עם ישראל, לראות ולמצוא את הטוב, וללמד זכות עליהם.

השבוע אנו קוראים בפרשתנו על בלעם - שבתחילה חשב להצר לעם ישראל ולבסוף יצא מפיו ברכות כמו שכתוב בפסוקי התורה.

רבות הן הברכות שבלעם ברח את עם ישראל, בין הברכות אנו מוצאים גם ברכה זו: "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל". רש"י כותב על פסוק זה: שהקב"ה תמיד רואה את הטוב שבעם ישראל, בכל מצב הוא נמצא עימם ואוהבם. ובהמשך הפסוק: "ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו", ובדברי רש"י על כך: - אינו זך מתוכן, ולשון חיבה ורעות".

כאותו הדבר היה זה בשעבוד מצרים - בני ישראל נאנחים וזועקים מעומק הגלות שמכבידים עליהם מאוד. והנה הם מקבלים את הבשורה ממש רבינו כלשון המדרש: רבי יהודה אומר: קול דודי הנה זה בא, זה משה, בשעה שבא ואמר לישראל, בחודש זה אתם נגאלים, אמרו לו: משה רבנו, היאך אנו נגאלים, והלא אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם (בראשית טו, יג): ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, ועדין אין בידנו אלא מאתים ועשר שנה, אמר להם הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט בחשבונותיכם, אלא מדלג על ההרים...

העיקר לעורר הטוב שבישראל

בליקוטי הלכות (שבת ז, מה) מחבר מוהרנ"ת פסוק זה של: 'לא הביט און ביעקב' - ל'מלכות זכרונות ושפורות' שאנו אומרים בראש השנה, בכתבו על אלו הפסוקים שהם מעוררים את הטוב שיש בעם ישראל, וכלשונו: "שכולם לעורר חסדי ד' ונפלאותיו שבוודאי יגמור הכל כרצונו. כי יגביר החסדים על הדינים עד שיעורר הטוב שבישראל וישבו כולם אליו שאז תתגלה מלכותו יתברך לעין כל, שזו בחינת מלכותו שאומרים שם הפסוקים מתנ"ך של התגלות מלכותו לעולם ועד. ומזכירים יתכף לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל של ישראל כמו שפירש רש"י שם.

וכן כל הפסוקי זיכרונות מדברים שהשם יתברך יזכור לעולם בריתו וינחם כרוח חסדיו. ועל כן מתחילים בפסוק: ויזכור אלוקים את נח להורות ולגלות שאפילו בדרך המבול בתוקף התגברות הדינים גם אז לא עזב חסדו וזכר את נח... מכל שכן עתה שכבר היו צדיקים גדולים נוראים כאלו שהם האבות ומשה רבינו והשבעה רועים ותנאים ואמוראים ונביאים. וגם בכל דור נמצאים צדיקים גדולים. ובכל אחד מישראל נמצאים נקודות טובות רבות. שבוודאי יזכור ה' חסדיו בזכות אבותינו, כמו שמזכירים שם פסוקים אלו וזכרתי את בריתי יעקב, וכן הבן יקיר לי אפרים, רחם ארחמנו, זכרתי לך חסד נעורייך.

וכן פסוקי שופרות שכולם לעורר זכות מתן תורה. וכן מדבר מביקוש גלויות ישראל שהוא על ידי שיסתכל וימצא זכות בכלם. וכן מדבר שם מעשרה הלולים שהם בחינת עשרה מיני נגינה שנעשים על ידי בירור הטוב על ידי גדולי הצדיקים כמו שכתוב במקום אחר ומסיימים ביום שמחתכם ובמועדיכם, ותקעתם, כי העיקר לעורר הטוב שבישראל עד שיזכו לשמחה..."

פניני הפרשה

"לך עם האנשים" (כ"ב ל"ה)

בשיחות הר"ן (פ): בני אדם יש להם כוח למנוע ולהסית את האדם יותר מן היצר הרע. כי היצר הרע אין לו יכולת רק כפי כוחו כפי בחינת היצר הרע מאיזה העולם שהוא. אבל האדם הוא כלליות, שכולל מכל העולמות.

וזהו כאן הדגשו כשרצה ללכת לאור את עם ישראל - לך עם האנשים, כי הבא ליטמא פותחין לו (יומא מ"ה). ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו (מכות י:).

"וישא משל" (כ"ג א)

ע"פ: 'ויאתו שהיה קהלת חכם עוד לימד דעת את העם ואיזן וחיקר תיקון משלים הרבה' כותב המדרש (שה"ש רבה): משל לקופה גדולה מלאה פירות שלא היה להם 'אזנים' לטלטלן עד שפיקח אחד עשה להם זאת - שהם משליו של שלמה המלך. וכן עוד שם במעלת המשלים. ויעיין בהקדמת ספר 'בן איש חי' בגודל מעלת המשלים; למשוך את לב העם. ובהקדמת ספר 'סיפורי מעשיות' "בימים הקדמונים כשהיו החברים מדברים ומשיחים קבלה היו משיחים בלשון חידה ומשל והלבישו סתרי תורה גנזיא דמלכא בכמה וכמה לבושים מלבושים שונים" וזהו: 'וישא משלו' - להתרומם על המשלים.

ואפשר להוסיף עוד ע"ד הכתוב על שלמה המלך: 'וידבר שלשת אלפים משל' (מלכים א ה ב). וזהו: 'וישא' ר"ת 'שלשת אלפים' ואתיות 'וי' במספר קטן הוא גמטריא 'שלמה' (עם הכוונה גם 'משלו' עם התיבה בגמטריא 'שלמה'. כנגד שלושת אלפי משליו של שלמה המלך.

ויעיין בזוהר שמות (קמ"ה). סוד מעלת משלי שלמה המלך. ובליקוטי מוהר"ן (כ"ח) ששלמה המלך זכה למשליו בקדושה. וזהו 'וישא משלו' רמז לסוד רוממות משלי שלמה המלך.

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל כי ה' אלוקיו עמו" (כ"ג א)

ב'דברי הקדושת לוי': מי שאינו מחפש חטאים אלא זכות על כל אחד ואחד מישראל, שהוא: 'לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל' אז סימן טוב לו, 'כי ה' אלוקיו עמו' שיראת אלוקים בלבבו. ואפשר להוסיף, בנרמז בפסוק, דהא ישראל הוא במדרגה יותר גבוהה מיעקב כמובא, וזהו דיוקו של קרא, גם 'יעקב' וגם 'ישראל' דבכל הדרגות של עם ישראל, רואים את הטוב.

"הן עם לבדד ישכון" (כ"ג ט)

ע"י לבדד - עבודת ההתבודדות והשיחה לה' - זוכים ל'ישכון', מלשון 'שכינה' - להמשכת השכינה, וכמובא בליקוטי מוהר"ן (רנ"ט) "כשאדם מתבודד ומפרש שיחתו וצערו לפני ה' יתברך, אז גם כנגדו מפרשת לפניו שיחתו וציערה ומנחמת אותו".

"מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" (כ"ד ה')

אהליך לשון יחיד, כדברי רש"י שראה פתחיהם שאינם מכוונים זה מול זה שהיו נפרדים אחד מחבירו.

ובהמשך הפסוק: "משכנותיך ישראל" לשון אחדות, כפרש"י שהם כ'משכון' לעם ישראל. וכן הוא ב'ספרנו' 'משכנותיך' הולך על בתי כנסיות שמתפללים ב'ציבור'. וכן 'ישראל' רומז על כלליות עם ישראל.

שאף שכל אחד יש לו את עבודתו המיוחדת כמובא ע"כ באריכות בספרי אמת, שכל אחד נמשך אחר שרשו בעבודת ה', עם זאת, יש להכלילו יחד עם כלל ישראל, וכדברי חז"ל: "אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני", לשלב שניהם יחדיו. וזהו: "מה טובו אהליך יעקב" - עבודת השל כל יחיד, ובהמשך הפסוק:

הַמִּשְׁךְ פְּנִינֵי הַפְּרָשָׁה

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו ז"ל

"ותהי אחריתי כמוהו" (במדבר כ"ג י"א)

הגרים שהתגיירו באומאן !

מחזה נדיר היה זה בסביבות העיר אומאן בין שני מלחמות העולם, שני סיפורים נפרדים משני כפרים אחרים - שבני הכפר עזבו את אמונתם והתגיירו.

בני כפר אחד שחפצו להתגייר ע"י רבני העיר אומאן, נדחו על ידיהם מאימת השלטונות, שלא יאונה להם דבר רע.

אך היו הם חסידי ברסלב מעיר אומאן שהסתכנו והשתדלו עבורם בכל כוחם עד שגיירום כדת תורה על פי ההלכה. כשרב העיר רבי לייב - שלא נמנה על חסידי ברסלב הוא זה שגיירם בפועל. לאחר גיורם בתקופת ימי לייב כפרם נסע רבי לייב לכפרם ושהה עמם חודש הפסח. ובני הכפר שהיו עשירים גדולים הכינו לו ולמשפחתו מכל טוב עבור הוצאות וצרכי החג.

רבי לייב ציווה והזהיר את חסידי ברסלב לשמור סוד כמסו זה לכל יודע הדבר לשלטונות ועלו להיסב עונשים כבדים על החסידים.

יש לציין שתושבי כפר זה היו מפורסמים כאנשים מלומדים מאוד, אמידים וגם גיבורי חיל.

ודבר פלא היה זה - כשסיפרו לאנשי שלומנו שעקר התעוררותם להתגייר בא להם כשראו את הסתירות הרבות שמצאו בספריהם... וכמובא מעניין זה בליקוטי מוהר"ן תורה ז"ז, ויהי לפלא.

***

היה זה עוד כפר נוסף בסביבות העיר אומאן שהתגיירו ונתקברו ליהדות ולחסידות.

גם נשותיהם נהפכו לנשים כשרות, אך היות שלא ידעו להתפלל, היו מתפללות בתמימות בשפתם הם, בדמעות שליש.

והיה זה החסיד רבי נחום שוסטער - שהיה מקרב אותם רבות, וגם העתיק לשם כך את מקום דירתו לכפרם, בכדי ללמדם תורה ועבודתה.

ואכן גרים אלו עסקו בעבודת השם, ואף היו קמים עם רבי נחום בחצות לילה והלכו ליער להתבודדות לשפוך שיחם לפני השם.

כשנפטר רבי נחום - קברוהו בכפרם כדת וכדין תורה. וכשנודע לבני רבי נחום שאביהם נפטר - באו לכפר בכדי לקחת אותו ולקברו בעיר תארקוב מקום מגוריהם, אך גרים אלו לא הסכימו לכך, באמרם לבנים: את הצדיק הזה אנו נתן להוציא מפה? בשום אופן!

"ה' אלוקיו עמר" (במדבר כ"ג כ"א)

רבי זושא גאט'ס !

איש חסיד היה גר בעיר ברסלב שכנוהו "רבי זושא גאט'ס" "רבי זושא של השם".

כינוי זה קיבל מתושבי העיר, על זאת שדיבר הרבה עם ידידיו ומכרו בגדולת השם יתברך. כמו כן במלכו פועלויותיו ומעשיו שעשה היה מזכיר תמיד את שם השם, ושרק בכוחו ובזכותו ישנה הצלחה וברכה.

רבי זושא א"ה היה בעל חנות מכולת, וכשהיו לקוחותיו פונים אליו לבקשה ועזרה בקנייתם, היה נענה להם במבוקשתם, אולם מיד כשסיים היה פונה שוב לתפילתו ועבודת השם שהרבה בהם. אך נפלאות הם דרכי השם, ורבי זושא זה היה מוכרח לעזוב את עירו ברסלב וגלה לעיר טשעהרין. ומעשה שהיה שם היה; היה זה נכרי אחד שגנב את מעיל הפרוה היקרה מהגרף שליך עיר ברסלב, וכשהתחלו שומרי הגרף לרדוף אחריו פגשו את רבי זושא מיודעינו שנסע לתומו בעגלתו.

והגנב בראותו פנה אליו בבקשה תמימה לכאורה: "העלני נא לעגלתך", ורבי זושא טוב הלב העלוהו. ואם לא די בכך הערים עליו שוב אותו גנב בעת הנסיעה באמרו: "הרי כל כך קר לך, ובכן קח את מעיל הפרוה והתחמם בה". ורבי זושא בתמימותו לבש אותו בשמחה רבה.

לא עבר זמן רב ושליחי הגראף עצרו את מרכבתם לבדיקה היכן הגניבה, ומצאו את רבי זושא יושב בעגלה לבוש במעיל אדום. הללו הלקוהו היטב והכניסוהו לבית הסהר, כשלא עזר לו שום תירוץ והצטדקויות.

בעבור הקופת מה הבריחוהו אל' חסידי ברסלב, והעבירוהו לעיר טשעהרין - שם התגורר עד יומו האחרון. ורבים מבין החסידים שהכירוהו, וביניהם רבי נתן בן רבי אברהם שטרנהרץ היו מרבים לספר בשבחיו ובאמונתו התמה של רבי זושא.

לְנַצֵּל אֶת הַבֵּית

יְלָדִים יְקָרִים ! הַשְּׂבוּעַ קְשָׁאנוּ קוֹרְאִים בְּפִרְשָׁה אֶת הַפְּסוּק 'מֶה טָבוּ אֱהִלֶיךָ יַעֲקֹב - עַל הַטּוֹב וְהַיָּפִי שֶׁל בְּתֵי יִשְׂרָאֵל, הַבָּתִּים שֶׁל הַיְּהוּדִים, נִתְחַבֵּר גַּם אֲנִי לטוֹב הַזֶּה. רֵאשִׁית; נִתְבּוֹנֵן בְּדַבְרֵי רַש"י שְׁפּוֹתֵב: שֶׁרָאָה שֶׁפִּתְחֵיהֶן אֵינָן מְכֻנָּסִים זֶה מוֹל זֶה, שֶׁזֶה בְּעִמּוֹ קָבַר לְמוֹד עֲבוֹרָנוּ, קְשָׁאנוּ בְּבָתִּים אֲנִי חִים אֶת עֲצֻמְנוּ, אֶת הַחִים שֶׁלָּנוּ, וְאֵין זֶה מִדְּרַךְ הַתּוֹרָה לְהַסְתַּפֵּל לְבֵיתֵם שֶׁל אַחֲרֵים, אֵין לָנוּ מֶה לְחַשֵּׁב מֵאַחֲרֵים. וְלִעֲמַת זֶה נִתְבּוֹנֵן בְּעִשָׂה טוֹב, בְּבֵית אֲנִי יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה דְּבָרִים טוֹבִים, זֶה בֵּיתֵנוּ - שֶׁם אֲנִי אוֹכְלִים, וְשָׁנִים, נְחִים וְעוֹשִׂים כָּל הַצְּטֻרְכוֹתֵנוּ.

בְּגִמְרָא מוֹבָא עַל נְחִיצוֹת הַלְמוּד בְּבֵית, שֶׁזֶה מֶה שְׂבוֹנָה אֶת הַבֵּית וּמַעֲמִידוֹ, וְחֵס וְשְׁלוֹם הַהַפֵּךְ שְׂבִית שְׂאִין נְשָׁמַע בּוֹ דְּבַר תּוֹרָה זֶה לֹא טוֹב חֲלִילָה. וְזֹאת מְלַבֵּד הַנְּעִימוֹת וְהַמְתִּיקוֹת לְלַמֵּד גְּבִית, בְּמִנְיָנָה וְנִעְיָמָה וְגַם הוֹרִינוּ כֹּה נְהִינֵם מִכָּף וְשׂוֹאֲבִים שְׂמָחָה. כְּתוּב שְׁלַעֲתִיד לְבֹא - כְּתָלִי הַבֵּית יִהְיֶה כְּמוֹ עֵדִים יוֹכִיחוּ אֶת הָאָדָם, אִם עָשָׂה שֶׁם דְּבָרִים טוֹבִים, אִיזו שְׂמָחָה יִהְיֶה לָנוּ כְּשִׁקִּירוֹת הַבֵּית יַעֲדוּ עַל זְכוּיוֹתֵנוּ הַרְבִּים שְׁעֵשִׂינוּ. בֵּיתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׂמָחָה - אָבִי שֶׁל רַבְנֵי, הִיא מְלֵא וְגִדּוּשׁ בְּסִפְרִים, וְנִחְמָן הַקְּטָן נִצַּל זֹאת הַיְטָב, הוּא לְמוֹד בְּש"ס, שְׁלָחַן עֲרוֹךְ, סִפְרֵי רֵאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים, זֶהר, סִפְרֵי מוֹסָר וְחִסְדוֹת. הַלֵּל נְחָמֵן הַקְּטָן הִיא לּוֹמֵד בְּתִשׁוּקָה אֶת הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים בְּצִמְאון רַב. וְכִמוֹ שֶׁהוּא סִפֵּר שֶׁכָּל הַסִּפְרִים שְׁהִי בְּבֵית אָבִיו הִיא שְׁגוּר בְּפִיו וְנִחְרְטוּ הַיְטָב עַל לוֹחַ לְבוֹ.

נִצַּל אֶת בֵּיתֵנוּ, שֶׁזֶה הִיא מִשְׁנָן טוֹב עֲבוֹרָנוּ, נְרַבָּה שֶׁם בְּמִצְוֹת וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, שְׂנוּכַל לְשַׂמַּח בּוֹ וְלִהְגִיד כָּל בְּקָר בְּשְׂמָחָה "מֶה טָבוּ אֱהִלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל".

מִן הַבַּיִת הַזֶּה הִיא הַנְּעִימוֹת הַיְטָב

"משכנותך ישראל - להתכלל בכלליות עם ישראל". ובליקוטי (קריאת התורה ו'): ע"פ מה דאיתא בשו"ע (או"ח רפ"ה ג'): "לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום", שצריכים שניהם יחד, פרשיותיו - לימודו ועבודתו, אך עם הציבור שיקלו עמו עם כלל ישראל. ועל חשיבות המרובה של טובת הכלל נלמד מהמובא בספר המידות (תפילה, א): "צריך אדם להיות נכסף ומשתוקק לטוב הכללי אף על פי שימשך לו לבד הפסד", שלפעמים יש צורך לאדם לבטל את עבודת ה' שלו כדי להיכלל באחרים.

ואפשר להוסיף ע"פ דברינו בתחילת הפסוק: "מה טובו אהלך". "מה" הוא שפלות וענוה שע"י שהאדם מחזיק את עצמו ל"מה": או אז הוא מתחבר לכלליות עם ישראל ורואה בהם את הטוב וזהו: ל"משכנותך ישראל".

"מה טובו אהלך יעקב משכנותך ישראל" (כ"ד ה')

ע"פ המובא בליקוטי מוהר"ן (רפ"ב) שע"י שרואים הטוב שבישראל מעלן אותם. ע"פ הפסוק: "עוד מעט ואין רשע..."

וזהו: "מה טובו" - ראיית הטוב. ובהמשך הפסוק "משכנותך ישראל" כפרשיי שהשכינה שורה תמיד בישראל - וכלה חמתו בעצם ובאבנים ו'ויצת אש בציון". בראיית הטוב ממשכים השראת השכינה גם כשהמשכנות והבתי מקדשות חרבים.

עוד אפ"ל שע"י בחינת "מה" ענוה ושפלות - תמיד טוב לאדם, כמובא בליקו"מ (קס"ה) על הפסוק ואהבת לרעך כמוך אני ה', שצריכים לקבל באהבה כל היסטרים, וזה "ואהבת לרעך" שתאהב את הרע, הייסורים. כל לפי מעשיך "אני ה'" - שאני מתנהג עמך במידת הרחמים. וזהו מה - ענוה - "טובו אהלך יעקב משכנותך ישראל" בכלליות ובפרטיות.

"ראשית גויים עמלק ואחריתו עדי אובד" (כ"ד, כ)

ראשיתו של היצר הרע הוא ב"עמלק" שהיה הראשון שקירר את עם ישראל כמובא בדברי חז"ל במצות מחיית עמלק: משל לראשון שקפץ למים רותחים, ולאחריו נמשכים כולם. והכנעתו דהיינו - "ואחריתו" הוא: ב"עדי אובד" הרומז על זיכרון התכלית ויום המיתה. כדברי הכתוב: "הצדיק אבד..." (ישעיה נז, א). שהוא זיכרון זה, וכמובא בדברי חז"ל שע"י זיכרון יום המיתה ניצולים מהיצה"ר.

ויעיין בליקוטי הלכות (ברכות השחר ה, פז) בחיזוק זיכרון עלמא דאתי, על הפסוק בפרשייתנו: "הן עם לבדד ישכון", שעם ישראל מתבודדים ושופכים שיחתם לפניו יתברך בכל פעם וחושבים על אחריתם ועל ידי זה הם בטוחים מכל צר ואויב.

"גדר מזה וגדר מזה" (כ"ב כ"ד)

במדרש רבה: "אמר לו אין אתה יכול לשלוט בהם, שבידיהם לוחות כתובים משני עבריהם ככתוב מזה ומזה הם כתובים", אפ"ל שדייק בדברי המדרש על קבלת התורה: גדר ולא ככתוב בהמשך: "ותלחץ רגל בלעם אל הקיר" רמז על גדר התורה, וביותר בדברי חכמים כמובא בדר"ל. וכן "בקבלת הלוחות" היה להם גדר עד היכן מותר להם לעלות, כדברי הכתוב: "והגבלת את העם סביב..."

עוד אפ"ל: ע"פ המובא בליקו"מ (ד, ח) שהצדיק נקרא בלשון "גדר", שגודר פרצותיהן של ישראל, ובמדרש: שהראו לו סימנים, נגד האבות שבזכותם הוא לא יוכל לקלל, וזהו גדר מזה וגדר מזה, שבזכות כוח הצדיקים - כוח האבות לא יוכל לקלל את עם ישראל.

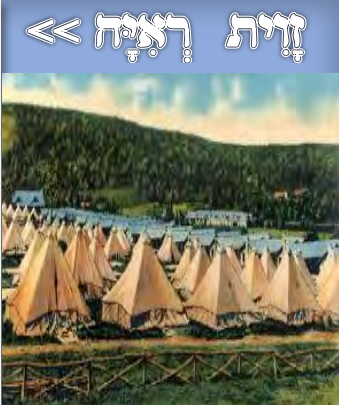
"ויקם בלעם וילך וישב למקומו" (כ"ד כ"ה)

לכאורה יש לדייק בכפל הלשונות: ויקם, וילך, וישב? ואפשר לומר, שבכל פעולה שהאדם עושה לדבר עבירה עולה לו לחשבונו כמובא בדברי חז"ל. אך מידה טובה מרובה וכמ"ש אצל אברהם: "וישכם אברהם בבוקר... ויקם וילך אל המקום" וכמובא בחז"ל שקיבל שכר על כל פעולה שעשה. וכן הוא בהלכה על שחר פסיעות שהולכים לדבר מצוה. וכדברי הפסוק: "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך".

"ויקח רמח בידו" (כ"ה ז')

בדברי ה'נועם אלימלך, רמח רמז לרמ"ח אבריו, שפנחס מסר נפשו וחיותו בכל רמ"ח אבריו. ואפשר להוסיף ע"כ בתיבת 'בידו' שרומז על תפילה, וכמובא בתרגום עה"פ (שמות ז'): "ויהי ידו אמונה", 'פרישן בצל' (ויעיין בליקו"מ ז ועוד) שהמשיך כוח מסירות נפשו ברמ"ח אבריו ע"י תפילה.

"מה טובו אהלך יעקב משכנותך ישראל"

בבתינו ישנו המון טוב נבחין בהם ונתחבר להם!